

ELITA ȘI COMUNITATEA ROMÂNEASCĂ DIN ALBA IULIA ÎN PRIMELE DECENII ALE SECOLULUI AL XX-LEA. SPICUIRI DIN TIPĂRITURI ȘI DOCUMENTE DE EPOCĂ (II)

Gabriela Mircea*

Abstract: *The present paper continues the presentation of bibliographical and documentary information collected as a result of examining certain historical sources, that were not priory interrogated by researchers, and which represent spiritual patrimonial values of the Union Museum of Alba Iulia. First and foremost, several inedited documents referring to the activity of the Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor” [The reading and singing Reunion of economists and craftsmen] of Romanian origin from Alba Iulia have been edited, revealing fragments of association life between the years 1906-1922. They capture the modernization and adaptation of association life to the new historical demands determined by the incontestably turning event of The Great Union from the 1st of December 1918. The year 1922, illustrated rather well by the content of the published documents is evidently one of conceptual and organisational restructuring, of expansion even in the over two decade activity of the organization. The Reunion includes even more foreigners than in 1901-1902, the year it was founded. The criteria on which it functions follow a rather different hierarchy with emphasis on the economical ones, seconded by the educational and cultural aspects which remain however viable, following the initial purpose of national development. However, the political and national implications of Reunion members seem to have blurred out in the years immediately after the Union.*

Keywords: Elite, picture, intellectuals, community, spiritual life.

În partea I a prezentului studiu¹ au fost evaluate și sistematizate, sub forma unei comunicări științifice incipiente îndeosebi o serie de informații istorice extrase din *Statutele Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor din Alba Iulia*, Blaj, Tiparul Seminarului greco-catolic, 1901², care au aparținut Bibliotecii *Reuniunii* menționate, întemeiată în 1901³, precum și din câteva documente inedite, care fac parte din zestrea patrimonială a aceleași instituții.

---

* Muzeograf, dr., Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia; e-mail: peace_gabi@yahoo.com

¹ Vezi Gabriela Mircea, *Elita și comunitatea românească din Alba Iulia în primele decenii ale secolului al XX-lea. Spicuiuri din tipărituri și documente de epocă (I)*, „Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu” din Cluj- Napoca”, tom L, 2011, p. 111-128.

² O broșură de 8 pagini, destul de rară, ca tipăritură modernă, la ora actuală, care există în fondul comun al Bibliotecii documentare a Muzeului Unirii din Alba Iulia.

³ Despre tipăritura respectivă vezi Gabriela Mircea, *Cărți moderne și contemporane din Biblioteca Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia*, *Revista română de istorie a cărții*, [București], Anul VI, nr. 6, 2009, p. 67. De altfel, în studiul menționat, există referiri detaliate la toate titlurile de tipărituri reamintite sintetic în contextul actual.

Semnificația și utilitatea descoperirii *Statutelor Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor din Alba Iulia* din 1901, colligate cu o tipăritură blăjeană de asemenea de referință, respectiv cu Timotei Cipariu, *Elemente de limba română*, Blaj, 1854, volum care a constituit obiectul unei interesante donații de carte⁴ și prezintă ex-libris-ul ștampilar al asociației respective, au fost în mod cert deosebite, deoarece evenimentul a declanșat pe de o parte interesul pentru identificarea practică în Biblioteca Muzeului din Alba Iulia a volumelor care proveneau din fosta Bibliotecă a *Reuniunii*, iar pe de altă parte, a stimulat încercarea de valorificare a surselor documentare existente în fondul menționat, referitoare la ființarea și activitatea aceleiași asociații economice și culturale locale.

În secțiunea a doua a studiului nostru intenționăm să atragem atenția, în continuare, atât asupra unor titluri de carte mai interesante, păstrate în *Biblioteca muzeului albaiulian*, legate, unele dintre ele în mod direct, de personajele care au fost implicate în inițierea și susținerea activității *Reuniunii*, pe parcursul primelor trei decenii ale secolului al XX-lea, cât și asupra unor documente de arhivă, unul prezentat mai puțin detaliat anterior sau, restul, complet inedite (pe care le și transcriem în *Anexe*, pentru perceperea mai aproape de realitatea trecută a atmosferei de epocă în care s-a desfășurat activitatea *Reuniunii*).

O primă serie a cărților Bibliotecii *Reuniunii* a putut fi circumscrisă, prin cercetarea exemplarelor din fondul comun al Bibliotecii Muzeului Unirii din Alba Iulia. Datorită acestui prim eșantion de carte, cu proveniența specificată, reconstituim, parțial, nu numai existentul numeric de carte al Bibliotecii *Reuniunii*, ci putem ști în mod concret ce anume s-a citit și a avut ecou public în orașul Alba Iulia, la nivelul populației sale românești, constituită în principal din agricultori (economi), meseriași, negustori, funcționari și intelectuali cu o pregătire medie sau mai înaltă, din categoria învățătorilor, profesorilor, medicilor sau avocaților etc., pe parcursul primei jumătăți a secolului al XX-lea, până în 1951, anul desființării *Reuniunii* și a Bibliotecii sale, cu deosebire pe parcursul primelor trei decenii ale secolului respectiv.

Astfel, din seria titlurilor provenite din Biblioteca *Reuniunii* pot fi amintite: Timotei Cipariu, *Elemente de limba română*, Blaj, 1854⁵; Constantia Dunca, *Martyra Inimei*, București, 1870⁶; Mihail Velceanu, *Intemplantarea Curiosa. Comedia in trei*

---

⁴ *Ibidem*. Donatorul volumului respectiv, în 2 martie 1904, către Biblioteca *Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor din Alba Iulia*, a fost Doroteu Cînbulca, personaj pe care îl găsim și în lista membrilor ordinari, întemeietori ai *Reuniunii*.

⁵ Volumul, un colligat, cum s-a mai specificat, i-a aparținut lui Doroteu Cînbulca, probabil greco-catolic, și de aceea a manifestat interes pentru producțiile tipografice blăjene, el având, la un moment dat, în biblioteca personală, inclusiv un exemplar al *Statutelor Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor din Alba Iulia* (infra: *Statutele Reuniunii ...*) tipărit la Blaj, în 1901, care, din fericire a ajuns până la noi, împreună cu lucrarea menționată a lui Timotei Cipariu.

⁶ O posesoare particulară, anterioară intrării cărții în Biblioteca *Reuniunii*, a fost *Henrica Fabritius*, conform unui frumos ex-libris manuscris. Un alt ex-libris manuscris de pe carte este cel al lui *G. Anghel*, de la care, probabil cartea ajuns în Biblioteca *Reuniunii*.

acturi, Sibiu, 1874⁷; Grigorie Crețescu, *Pițigoiu și Mălăeș*, Galați, 1884; Joanu Pop Reteganul, *Cărțile Săteanului Român, scriere pentru popor*, Anul XI, Blaj, 1886⁸; Vasilie Aaron, *Anul cel mănos*, Brașov, 1893⁹; André Theuriet, *Jean-Marie. Dramă într-un act*, București, 1894¹⁰; V. Alecsandri, *Ștefăniță Vodă și Radu Calomfirescu. Balade*, Brașov, 1895; François Coppée, *Lăutarul din Cremona. Pater. Drame în versuri*, Craiova, [1896]; Iosif Vulcan, *Sóre cu plóie. Comedie într-un act*, Brașov, 1898¹¹; Ioan Pop Reteganul, *Novele și schițe*, Gherla, 1898¹²; George C. Ursachy, *O Căsnicie. Comedie în 3 acte*, București, 1899¹³; Ioan Pop Reteganul, *Povestiri din viața țăranilor români*, Sibiu, 1900¹⁴ etc.

Cărțile reprezentative pentru începutul secolului al XX-lea, reperate în Biblioteca Reuniunii într-o primă etapă de cercetare, au fost: *Statutele Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor din Alba Iulia*, Blaj, 1901¹⁵; *Sorcovă, Clipe de repaus*, Brașov, 1901; T. Alexi, *Pur și simplu. Comedie într-un act*, Brașov, 1903, provenind tot din biblioteca lui Antoniu Cricovan; T. Alexi, *Nici mințe, nici noroc*, Brașov, 1903, aflată și ea, la un moment dat, în posesia aceluiași iubitor de carte și de teatru românesc, Antoniu Cricovan; Grigore N. Coatu, *Din viața țărănească*, București, 1904, donația cărții în beneficiul Bibliotecii Reuniunii a fost consemnată de I. Pampu, vicepreședinte al asociației amintite; Mircea C. A. Rosetti,

⁷ Colligat cu Grigorie Crețescu, *Pițigoiu și Mălăeș*, Galați, 1884. Exemplarul, donat în 1904, provine din biblioteca membrului ordinar, întemeietor al Reuniunii, Antoniu Cricovan, ospătar din Alba Iulia (și ne aducem aminte de ospătăriile din oraș, pe care le menționa Nicolae Iorga, existente în timpul călătoriei sale prin Transilvania, în anii de la începutul secolului al XX-lea), cu destulă dare de mână și iubire atât pentru cartea românească, cât și pentru reprezentațiile de teatru ale amatorilor, el fiind cu siguranță unul dintre animatorii mișcării dramatice diletante din oraș.

⁸ A putut aparține Bibliotecii Reuniunii, în virtutea unei cote mai vechi de colecție, decât cota actuală din Biblioteca Muzeului din Alba Iulia.

⁹ A aparținut în mod sigur lui Antoniu Cricovan și, mai apoi Bibliotecii Reuniunii. Colligat cu François Coppée, *Lăutarul din Cremona*, Craiova, f. a. și Vasile Alecsandri, *Ștefăniță Vodă și Radu Calomfirescu*, Brașov, 1895.

¹⁰ Colligat cu *Analele Asociației pentru literatura română și cultura poporului român*, IV, Iulie-August, Sibiu, 1904, exemplarul are ștampila ex-libris a asociației economilor și comercianților din oraș, ceea ce relevă, printr-un caz concret, îmbinarea activității Reuniunii cu cea a *Astrei*, la nivelul Alba Iuliei, unii membri ai Reuniunii fiind și aștriști, sau invers.

¹¹ Volumașul aparține serialului *Biblioteca Teatrală/ Editată de Societatea pentru crearea unui Fond de teatru român*, ceea ce relevă faptul că Reuniunea albauliană a avut în atenție inclusiv promovarea programului național al societății teatrale amintite, nu numai directivele *Astrei*.

¹² Volumul a putut aparține Bibliotecii Reuniunii, chiar dacă nu s-a aplicat pe el ștampila ex-libris amintită anterior.

¹³ Apare pe volum ștampila ex-libris a Reuniunii.

¹⁴ La sfârșit au fost legate 4 pagini din Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Apus de soare. Dramă în 4 acte*, București, 1912, ceea ce este simptomatic pentru interesul diletanților teatrali albaulieni față de creația dramatică reprezentativă românească a vremii, inclusiv, sau poate chiar prioritar, față de cea de peste munți.

¹⁵ Nu găsim semnalată în *BRM*, apartința tipografică amintită. Este deosebit de importantă, deoarece ea se constituie și într-o sursă documentară absolut necesară pentru reconstituirea modului de articulare, funcționare și manifestare publică a Reuniunii.

Nuvele, București, 1908, cotă veche, probabil a *Reuniunii de cetire și cântări a economilor și meseriașilor români din Alba Iulia* și ștampila *ex-libris* a doctorului Zaharia Muntean, personalitate locală proeminentă, implicat și în mișcarea reunionistă alabaiuliană; Anton Cehov, *Țeranii. Din viața poporului rus*, Budapesta, 1909, provenind, prin donație, tot de la Antoniu Cricovan¹⁶; Ion Ciocârlan, *Pe plaiu. Schițe de la țară*, București, 1909¹⁷; Alfred de Musset, *Un capriciu*, Brașov, 1913, cu ștampila *Reuniunii*¹⁸; [Petre Dulfu], *Gruia lui Novac*, probabil București, 1913, cu ștampila ovală a *Reuniunii*; Axente Banciu, *Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește? (Ardelenisme și alte -isme)*, Brașov, 1913- cu un frumos *ex-libris* manuscris al doctorului Zaharia Muntean, volumul poate proveni tot din Biblioteca *Reuniunii* etc.

Exemplarele de carte tipărite în deceniul al treilea al secolului al XX-lea identificate ca provenind din Biblioteca *Reuniunii* albaiulienae au fost: Mihai Lungianu, *Clacă și Robot*. București, 1921, cu ștampila *Reuniunii* și donația autografă a avocatului albaiulian Zaharia Munteanu; Radu Rosetti, *Alte povești moldovenești*, Iași, 1921, cu ștampila *Reuniunii*, o cotă mai veche și donația autografă, din 1933 a unui personaj feminin, *Relly Șeușan*; *Istoria Prea Frumosului Arghir și a Prea Frumoasei Elena cea măeastră și cu părul de aur adică: O închipuire sub care se înțelege luarea Țării Ardealului prin Traian Cesarul Râmului*, București, 1923, cu ștampila *Reuniunii*; I. L. Caragiale, *Teatru*, București, 1924, cu ștampila *Reuniunii*; Gheorghe Coșbuc, *Balade*, București, 1926; Aron Cotruș, *Mâine*, Cluj, 1928, cu ștampila *Reuniunii*; Mihail Sadoveanu, *Istoria Genovevei de Brabant. Ediție revăzută și îngrijită*, București, 1928, cu ștampila Bibliotecii *Reuniunii*; Ion Gorun, *Nu te supăra. Schițe glumețe din viața bucureșteană dinainte de războiu*, București, f. a., cu o cotă mai veche și donația lui Zaharia Munteanu; Emil Gârleanu, *Opere complete. Bătrânii. Nuvele. Din viața boierilor moldoveni*, București, f. a., cu o cotă mai veche și însemnarea: *Donat Dr. Zaharia Munteanu*; Șt. O. Iosif, *Cântece*, București, f. a., cu o cotă veche și donația doctorului Zaharia Munteanu; Andersen, *Privighetoarea/ și alte povestiri*, București, 1930, cu ștampila *Reuniunii*.

Un moment fericit al cercetării întreprinse asupra cărților din componența Bibliotecii fostei *Reuniuni* a fost cel în care s-a descoperit *Procesul-verbal, încheiat în 15 iulie 1951, cu ocazia preluării a 315 volume de cărți și reviste de la Reuniunea Meseriașilor din Alba Iulia de către Muzeul de Istorie, Etnografie și știință Alba Iulia*¹⁹, ceea ce va permite extinderea analizei inițiate asupra exemplarelor din

¹⁶ Colligat cu T. Alexi, *Nici minte, nici noroc*, Brașov, 1903.

¹⁷ A putut aparține Bibliotecii *Reuniunii*, în virtutea unei cote mai vechi de colecție.

¹⁸ Făcea parte din același serial amintit anterior, cel al *Bibliotecii teatrale, editată de Societatea pentru Fond de teatru român*.

¹⁹ Mulțumesc colegei Carmen Stănea pentru semnalarea documentului, păstrat în arhiva Bibliotecii Muzeului Unirii din Alba Iulia, dosarul neinventariat mai recent, denumit „Achiziții. Mapa nr. VI. 1951. III. Biblioteca”, Doc. 2 (7 pagini dactilografiate).

componența bibliotecii menționate și cunoașterea mai în detaliu a atmosferei intelectuale „poporale” din oraș, în deceniile de dinainte și de după Marea Unire. Atmosfera culturală românească, dezvăluită de cărțile și celelalte tipuri de publicații citite și comentate, în cadrul reuniunilor asociației economilor și meșteșugarilor din Alba Iulia, sau în afara lor, sau de spectacolele românești, pe care organizația le-a pus în scenă pentru divertisment și culturalizare națională locală, sunt de bună seamă identice, sub multe aspecte, cu modul de manifestare al altor asociații economice și culturalizatoare de același tip, de pe teritoriul Transilvaniei, active înainte și după 1 Decembrie 1918. De aceea prezentarea situației de la Alba Iulia constituie un veritabil etalon, pentru evaluarea calitativă a rolului și utilității reale a acestor organisme, în general, pentru clarificarea contribuției lor palpabile la mai buna încheiere a entității și simțirii naționale românești, pe fundamentul căruia s-a constituit statul românesc reîntregit. Fără intelectualitate și *leaderi* nu s-ar fi făcut nimic, dar nici fără implicarea poporului, sau fără permanenta osmoză intelectualitate-popor.

Dar în contextul părții a doua a studiului de față dorim să valorificăm și câteva surse documentare din colecția Muzeului albaulian, deosebit de explicite, care ne relevă tribulațiile și progresele reale ale *Reuniunii* la nivel local.

Astfel, putem să punctăm, pe baza unor surse documentare realmente valoroase, câteva realități interesante, după cum urmează.

La începutul anului 1906, situația asociației nu era neapărat roză, dar ea *fința* și promotorii ei făcuseră experiențe nu numai fericite, de pe urma cărora erau dispuși să tragă învățămintele de rigoare, așa cum reieșea din raportul de activitate pentru anul anterior, amintit deja în prima parte a studiului actual, dar numai tangențial. Documentul, publicat în Anexa I a lucrării de față, este revelator pentru frământările și reușitele momentului. Cauza nereușitelor, care nu erau de loc eludate, ci atacate frontal, de către președintele *Reuniunii*, în darea sa de seamă, s-au datorat în primul rând „*stării dezmembrate a societății noastre de aici*”²⁰, meteahnă de totdeauna a noastră a românilor, care, ca urmași veritabili ai romanilor, suntem destul de concurențiali, între noi, cum bine știm. Partea îmbucurătoare era aceea că întemeietorii asociației făcuseră tot ce se putea pentru menținerea ei și asigurarea unor reale posibilități de dezvoltare în viitor. *Se putea înțelege că salvarea organizației venise din partea unora dintre personalitățile de vârf* implicate, sau cel puțin, aceasta era optica perceptivă a președintelui. Cu real spirit autocritic personajul amintit afirma: „*Cu un capital mare de bani, care altcum este basa oricărei întreprinderi*”²¹, *de orice soi ar fi, ce-i drept, nu ne putem mândri*”²², dar situația financiară nu era chiar dezastruoasă, pentru că în fapt se dispunea totuși de „*un capital destul de*

²⁰ Anexa I, p. 2.

²¹ Constatăm că la baza întreprinderii respective a stat un principiu capitalist, în tonul concepției și practicii economice a vremii.

²² Anexa I, p. 2.

*frumos de circa 1919 coroane [și] 9 fileri, băgat în mobiliare și în biblioteca ce o avem*²³. Activitatea Comitetului a fost realmente susținută, pe parcursul anului 1905, deoarece, poate și din cauza tendințelor de dezmembrare amintite indirect în discurs, a fost nevoie ca el să se reunească de 8 ori în ședințe de lucru²⁴, la interval de aproximativ o lună și jumătate, ceea ce a reprezentat un efort evident, oricum nu gratuit, deoarece activitatea celor din conducere era recompensată prin salarii lunare destul de bune, cum reiese din datele prezentate în prima parte a studiului actual. *Adunarea generală* părea a fi avut un cuvânt de spus hotărâtor în viața internă a asociației, deoarece la cererea membrilor săi, se subînchiriasse localul *Casinei Reuniunii*, unui comerciant, J. Nail, pentru ca activitățile obișnuite ale *Casinei*, să se desfășoare, timp de 7 luni, în localul lui N[icolau] Pleșa, membru ordinar, întemeietor al *Reuniunii*, cunoscut nouă din documente, care locuia, se pare, în cartierul *Maieri* și care își avea, putem crede, localul, tot în zona respectivă. Ideea subînchirierii ținea de același univers mental capitalist, surprins anterior, deoarece scopul măsurii luate în 1905, la cererea adunării generale, era acela de-a augmenta capitalul asociației: „Crezându-să pe atunci că putând esi la cale la Dl. Pleșa- cu cheltuieli mai puține, vom putea asigura un capital la Reuniune. R<renun>tând însă Dl. Nail am fost siliți a ne întoarce după 7 luni ear la localul unde suntem azi, fără însă de a fi fost păgubiți prin J. Nail”²⁵. O altă sursă de câștig a asociației erau sumele strânse de pe urma spectacolelor și acțiunilor de divertisment colective puse în scenă de către membri și la acest capitol este evident că în conceperea și transpunerea în realitate a unui program cultural anume au fost implicate personaje din *elita intelectuală locală* a vremii, integrate *Reuniunii*, respectiv chiar din *spuma membrilor ordinari ai asociației* (nu toți membrii ordinari se puteau erija în postura de promotori culturali, pentru aceasta trebuia să ai o cultură anume și o stare social-economică care să îți permită cultivarea unor *hobby*-uri, să ai timp liber pentru activitățile de interes obștesc și culturalizator al nației).

Trei manifestări culturale și de divertisment colectiv organizase asociația în 1905 și anume: 1. o reprezentație teatrală, în 13 ianuarie 1905²⁶, care a adus un destul de frumos câștig, de 100 coroane și 94 fileri; a fost, cu siguranță, o reprezentație în genul celei din 1906, amintită în prima parte a lucrării, care a avut un program artistic destul de diversificat, nelimitându-se numai la punerea în scenă a unei creații dramatice în limba română²⁷; 2. un spectacol muzical, susținut de „*un grup de pedagogi*” din Blaj (și observăm faptul că legăturile cu Blajul erau destul de puternice,

²³ *Ibidem*, p. 3.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ *Ibidem*, p. 4.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ Ne înrebăm desigur și în ce local se vor fi ținut spectacolele din 1905 și 1906, patronate de către *Reuniune*, respectiv ce sala de spectacole exista la data respectivă în Alba Iulia, care ar fi putut fi închiriată de către *Reuniune*?

în activitatea și conducerea *Reuniunii* fiind cu siguranță implicate și personaje de aceeași confesiune, cu cei care au fost invitați să performeze la Alba Iulia, respectiv de religia greco-catolică, cel puțin în anii 1905-1906), în 2 iulie 1905, care s-a bucurat desigur de interesul unui public chiar mai numeros decât cel al reprezentației teatrale de la începutul anului, de vreme ce a adus un câștig de 130 coroane și 16 fileri²⁸; 3. de un ecou public mult mai restrâns a avut însă parte reprezentația teatrală din 25 noiembrie, de vreme ce câștigul realizat a fost de numai 36 coroane și 64 de fileri²⁹. Per total, suma realizată de *Reuniune*, de pe urma reprezentărilor artistice, din cursul anului 1905, nu era chiar neglijabilă, deoarece ea a fost de 267 coroane și 74 fileri³⁰, care au augmentat capitalul disponibil. Este interesant și faptul că membrii comitetului au decis ca „*răscumpărările*” de *Anul Nou* (?) să se facă pe bază de liste și să se depună în contul *Reuniunii*, ceea ce a adus un câștig suplimentar de 18 coroane și 50 fileri³¹. Ca un semn că *Reuniunea* nu dispunea, în mod curent, de lichidități, poate fi interpretat faptul că s-a contractat un împrumut, pe speșele sale, de 100 de coroane, de la *Banca*, sau *Institutul Iulia*, pentru a se acoperi cheltuielile curente. Cotizațiile membrilor se colectau însă cu mari dificultăți și fără o regularitate anume, așa cum urma să prezinte situația, de loc mulțumitoare, raportul casierului *Reuniunii*.

Sub aspectul componenței *Reuniunii*, se constată de asemenea un regres al numărului membrilor săi. Față de situația din 1901-1902, când se înscriuseră și începuseră să își onoreze obligația de cotizanți un număr de 125 de persoane, iar activitatea *Reuniunii* debutase cu un capital inițial de 215 coroane, la începutul anului 1906, starea financiară era mult mai rea. Adică, asociația se putea baza doar pe **2 membri fondatori** (care nu își plățiseră însă obligațiile bănești pe anul în curs!) și **72 membri ordinari**, desigur cu restanțe și ei, nespecificându-se nimic despre membrii ajutători, care, se poate considera, lipseau din componența sa, adică *Reuniunea* nu avea nici un membru ajutător, la ora respectivă!

Desigur, un eveniment binevenit din cursul anului 1905 a fost suplimentarea fondului de carte al bibliotecii, cu o donație destul de consistentă de 67 de exemplare, primite din partea *Astrei*, probabil chiar direct de la Sibiu, sau ele puteau proveni de la *Despărțământul VIII Alba Iulia al Astrei*.

Pe baza aceluiași documente, din colecția muzeului albaiulian, pot fi reconstituite și alte evenimente petrecute în cursul anului următor, 1906.

Astfel, pentru transpunerea în realitate a reprezentației teatrale diletante din 24 februarie 1906 s-a apelat la sprijinul financiar benevol al unor persoane dispuse să facă „supra solviri”, pentru buna sa reușită³². Cei aflați pe lista binevoitorilor

---

²⁸ Anexa I, p. 4.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ibidem*, p. 5.

³² Vezi Anexa III.

donatori erau: 1. *Ion Cricovan*³³, care a donat 1 coroană; 2. O persoană cu inițialele *N. N.*³⁴, care a donat 40 fileri; 3. *Romulus [...]*³⁵ – 40 fileri; 4. *I. Mărginean*³⁶ – 20 fileri; 5. *Domoka*³⁷ – 40 fileri; 6. *Debreteny* – 40 fileri; 7. *N. N.*, din nou – 40 fileri; 8. *Moldovan*³⁸ – 40 fileri; 9. *Ir. Corvin* – 1 coroană și 60 fileri; 10. *Ion Bota*³⁹ – 1 coroană; 11. *Opreanu*⁴⁰ – 1 coroană și 40 fileri; 12. *Stanciu* – 20 fileri; 13. *Popa*⁴¹ – 20 fileri; 14. *Schäser*⁴² – 20 fileri; 15. *Hacsdy G.* – 1 coroană; 16. *Váczy*⁴³ – 1 coroană; 17. *G. Fürze* – 2 coroane; 18. *I. Marciac*⁴⁴ – 1 coroană. Suma suplimentară colectată de către ospătarul Antoniu Cricovan, s-a ridicat la peste 11 coroane și 80 fileri, dar probabil pe lista sa mai figurau niște nume, deoarece de la numărul de ordine 15 se sărea la 23, și calculele sale par incomplete! Oricum, cu ocazia aceleiași spectacol de diletanți se făceau plăți în valoare de 58 coroane și 40 fileri în beneficiul întreprinderii lui Francisc Schäser (dispus să sponsorizeze acțiunea românilor cu 20 fileri!) și se specifica faptul că se încasaseră- probabil în ansamblu, în urma manifestării respective- 237 de coroane, plus încă alte 2 coroane, sumă care putea constitui un destul de substanțial beneficiu al *Reuniunii*, realizat prtin spectacolul respectiv, din 1906.

În privința locației în care a funcționat Casina *Reuniunii*, după 1918, face lumină, parțial, *Contractul de închiriere* (Anexa III), din 25 martie 1920, prin intermediul căruia localul fostei *Casine civile* (constând din 3 încăperi sau „chilii” alăturate, respectiv „una lângă alta” și o altă încăpere separată⁴⁵), din clădirea *Redutei*⁴⁶ orașului era închiriat pentru 3 ani (din 1 ianuarie 1920, până în 31 decembrie 1922), cu o arendă anuală de 1200 coroane, pe seama *Reuniunii meseriașilor* din Alba Iulia, cu obligația ca plata chiriei (sau „arendei”) să se efectueze în 4 rate egale, pe

³³ Apare printre membrii ordinari întemeietori ai *Reuniunii*, din 21 decembrie 1901.

³⁴ Ar putea fi *Nicolau Nestoru*, oficialu, cotizant în ianuarie 1902.

³⁵ Între întemeietori nu găsim nici o persoană cu prenumele *Romulus*, fiindu-ne cunoscut doar

Remus Balomiri!

³⁶ Mărginean Ioan junior a cotizat în 10 februarie 1902, ca membru ordinar.

³⁷ Probabil era Lukacs Doboka, membru ordinar din 15 octombrie 1901.

³⁸ Ar putea fi Simion Moldovan, cotizant în 2 octombrie 1901, ca membru ordinar.

³⁹ Este *Ioan Botta*, *sergent în pensiune*, cotizant ca membru ordinar în 2 ianuarie 1902.

⁴⁰ Era, probabil, Silvestru Opreanu, cotizant ca membru ordinar în 2 ianuarie 1902.

⁴¹ Ar putea fi Ioan Popa, cotizant ca membru ordinar, în 2 ianuarie 1902.

⁴² Era tipograful, librarul și papetarul albaiulian Francisc Schäser, cu care animatorii culturali ai *Reuniunii* colaborau în mod curent, pentru tipărirea de bilete, invitații și probabil, chiar afișe pentru reprezentațiile lor artistice (în 1906 și 1907 de exemplu).

⁴³ Putea fi Váczy Zsigmond, frizer albaiulian, cu care *Reuniunea* colabora din 1903, cel puțin.

⁴⁴ Era desigur *Dr. Ioan Marciac*, membru ordinar din 3 octombrie 1901, unul dintre intelectualii de vază ai orașului.

⁴⁵ Aceasta ar fi putut servi ca *Biblioteca*.

⁴⁶ Vezi clădirea din diferite unghiuri la Gheorghe Fleșer, *Alba Iulia. Orașul și monumentele sale în imagini de epocă*, Alba Iulia, 2009 (Fig. LXXXVII, p. 102 și Fig. CXIII, p. 131), precum și Horia Ciugudean, Ionela Simona Mircea, Cristian Florin Bota, *Colecții și colecționari. Oameni și locuri din județul Alba. Colecția Cristan Florin Bota*, Alba Iulia, 2011, p. 62 și mai ales p. 69 și 69.

fiecare an în parte, iar ca primă tranșă să se depună 600 coroane, până în 8 ianuarie 1920, ceea ce cu siguranță se va fi făcut, de vreme ce contractul a fost operant. Oricum chiria plătită pentru local era mare și achitarea sa anuală reflectă sacrificiile financiare cu care s-a menținut activitatea *Reuniunii*, mai ales în perioada 1901-1918, deoarece situația din 1920 o reflectă pe cea a anilor anteriori Unirii, cu siguranță chiar mai dificili, decât cei ulteriori. Dar fosta *Casină civilă* putea fi chiar denumirea *Casinei Reuniunii economilor și meseriașilor*, cea a românilor(!), care avem știre că a funcționat în oraș cu începere din 1901, dacă nu cumva este vorba de o *Casină civilă* a celorlalte grupuri naționale din oraș, ceea ce probabil nu e cazul (dar pentru clarificarea detaliului respectiv trebuie să consultăm, în perspectivă, mai multă documentație maghiară legată de trecutul orașului). Oricum, putem admite provizoriu ideea ca localul vechii *Casine românești* a orașului a putut fi amplasat, chiar și înainte de 1918, în clădirea fostei *Redute* a orașului, transformată mai apoi, dar numai pe aliniamentul și aspectul său dinspre stradă, nu și pe cel dinspre *Parc*, cu ocazia *Serbărilor Încoronării*, din 1922, clădire, reamenajată, care în perioada interbelică a fost cunoscută sub numele de *Teatrul I. L. Caragiale*. Casierul *Reuniunii* în 1920 era Avram Oargă, postură din care îl vedem implicat în încheierea *Contractului de închiriere* amintit, iar președinte era, probabil (?), Zaharia Munteanu⁴⁷.

Se poate radiografia componența *Reuniunii* în anii imediat de după Unire, respectiv în 1922, dar se pare că legislatura respectivei conduceri începuse chiar din 1920, deși factologia respectivă nu ne este pe deplin cunoscută actualmente. Astfel, structura asociației era următoarea:

Conducerea era alcătuită, în 22 martie 1922, din:

A. Un **Prezidiu**, alcătuit din 9 persoane, după cum urmează, din : 1. Un **Președinte**: Zaharia Munteanu, avocat, fost secretar general al *Reuniunii*; 2. Un **Vicepreședinte administrativ**: Anghel Roșcă⁴⁸, antreprenor; 3. Un **Vicepreședinte literar**: Eugen Radu, comerciant; 4. Un **Secretar administrativ**: Ioanichie Mărginean, oficiant; 5. Un **Secretar literar**: Nechifor Borza, director școlar; 6. Un **Casier (Cassar)**: Avram Oargă, comerciant; 7. Un **Bibliotecar**: Leonte Opreș, profesor; 8. Un **Controlor**: Teofil Cricoveanu⁴⁹, zidar; 9. Alt **Controlor**: Augustin Pleșia, bărbier.

B. Un **Comitet**, care se compunea din **12 membri ordinari** și **2 membri supleanți**.

⁴⁷ Vezi Eugen Hulea, *Dr. Zaharia Munteanu (1881-1972)*, „Apulum”, XI, 1973, p. 897-900; Nicolae Josan, *Memorandistul moș Rubin Patiția. 1841- 1918*, Alba Iulia, 2002, p. 150-151; Ion Străjan, *Zaharia Munteanu, un mare luptător albaulian pentru întregirea României*, „Dacoromania”, 10, 2002, p. 31-32; Dorin Giurgiu, Nicolae Josan, Ionela Mircea, Ioan I. Șerban, *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Alba Iulia, 2010, p. 61.

⁴⁸ Membru ordinar, întemeietor al *Reuniunii*, cotizant din 8 octombrie 1901.

⁴⁹ Membru ordinar, întemeietor al *Reuniunii*, cotizant din 20 octombrie 1901.

Cei **12 membri ordinari**, din 1922, erau: 1. *Valeriu Mărginean*, învățător; 2. *Gheorghe Drâmbăreanu*, mecanic; 3. *Nicolae Gherasim*⁵⁰, măcelar; 4. *Vasile Mucea*, croitor; 5. *Ilie Roșca*⁵¹, antreprenor; 6. *Vasile Abușianu*, profesor; 7. *Iosif Țârlea*⁵², măcelar; 8. *Nicolae Mărgineanu*, măcelar; 9. *Iosif Grecu*⁵³, zidar; 10. *Basil Oniciu*, învățător; 11. *Trifan Eneșel*, măcelar; 12. *Mihail Cionca* (probabil *Cioancă?*), econom. Membri supleanți erau: 1. *Ioan Rebreanu*, ospătar; 2. *Ioan Bratu*, comerciant.

Câteva observații pot fi făcute pe marginea componenței conducerii *Reuniunii*, din data menționată, respectiv din 22 martie 1922:

1. Doar 5 dintre persoanele implicate, dintr-un total de 23, se recrutau, încă, dintre vechii membri ordinari, cărora li s-a datorat întemeierea asociației în 1901-1902, care aveau o experiență de peste două decenii de activitate în cadrele sale (*Anghel Roșca*, *Teofil Cricoveanu*, *Ilie Roșca*, *Iosif Țârlea* și *Iosif Grecu*), cei specificați fiind, probabil, și mai în vârstă decât restul persoanelor cu rol de conducere în organizație.

Pe îndeletniciri, este de specificat faptul că singur președintele *Reuniunii* era un intelectual de marcă și un luptător politic român transilvan reprezentativ, cu mare prestigiu și probabil funcția sa a avut și o conotație onorifică (este vorba de *avocatul Zaharia Munteanu*). Alte categorii socio-economice implicate erau: *comercianți, antreprenori în construcții și zidari, măcelari, profesori și învățători, ospătari, frizeri, mecanici, oficianți și economi*. Predominau ca reprezentanță îndeletnicirile practice, cu excepția prezenței în conducerea a unor profesori-învățători, ca *Nechifor Borza*-director de școală, *Leonte Opreș*, profesor, bibliotecar al asociației, ambii membri ai *Prezidiului*, precum și ca *Vasile Abușianu*, profesor și *Valeriu Mărgineanu*, împreună cu *Basil Oniciu*, ultimii doi învățători, membri ai *Comitetului*. Sub aspect numeric, categoriile respective sunt astfel reprezentate în conducerea *Reuniunii*: pe lângă cei **7 intelectuali** (împreună cu *Zaharia Munteanu*), pot fi denumiți: **3 comercianți**: *Eugen Radu* (dar, nota bene, el era **vicepreședintele literar** al asociației, deoarece cu siguranță avea hobby-uri literare și artistice!), *Avram Oargă* (casierul, sau contabilul organizației), ambii membri ai *Prezidiului* și *Ioan Bratu* (membru al *Comitetului*, dar numai ca *supleant*); **2 antreprenori în construcții**: *Anghel Roșca* (*vicepreședinte administrativ*, al doilea om ca importanță după *Zaharia Munteanu*, ceea ce nu era puțin lucru chiar și pentru un întreprinzător local, cu dare de mână, cum era *Anghel Roșca*, care avea de fapt o perspectivă deosebit de favorabilă de prosperare, după realizarea *Unirii*, de care deja, în 1922, ținea, se pare, cont din plin), membru al *Prezidiului* și *Ilie Roșca*, membru al *Comitetului*; **2 zidari**: *Teofil Cricoveanu*

⁵⁰ Găsim ca membru ordinar întemeietor al *Reuniunii* un Gheorghe Gherasim, cotizant din 2 ianuarie 1902 și nu este exclus ca Nicolae Gherasim să fi fost membru al aceleiași vechi familii albaiuliene.

⁵¹ Se identifică cu *Ilie Roșca*, membru ordinar al *Reuniunii*, cotizant din 2 ianuarie 1902.

⁵² Membru ordinar, întemeietor al *Reuniunii*, cotizant din 29 septembrie 1901.

⁵³ Figurează printre membrii ordinari ai *Reuniunii*, începând din 2 octombrie 1901.

(membru în *Prezidiu*) și *Iosif Grecu* (membru în *Comitet*); **4 măcelari**, toți prezenți în *Comitet*: *Nicolae Gherasim*, *Iosif Țârlea*, *Nicolae Mărginean*, *Trifan Eneșel*; **1 ospătar**: *Ioan Rebreanu*, membru supleant în *Comitet*; **1 ofițiant**: *Ioanichie Mărginean*; **1 frizer (bărbier)**: *Augustin Pleșa*; **1 mecanic**: *Gheorghe Drâmbărean* și **1 econom**: *Mihail Cioancă* (vezi Anexa IV).

Conducerea tocmai prezentată fusese aleasă în urma Adunării generale a *Reuniunii* din 10 februarie 1922, care putem crede că a și avut loc, deși nu ni se păstrează decât convocatorul membrilor săi, pentru evenimentul menționat, pe străzi, așa cum au fost anunțați toți și au luat act personal de invitația ce li se făcea de a participa la Adunarea generală amintită. Astfel documentul publicat ca *Anexa a V-a* a lucrării de față este deosebit de util, pentru că el reflectă amplasarea teritorială a membrilor *Reuniunii*, prin raportare la planul orașului, relevând atât efectivul său numeric, cât și, indirect, condiția lor socială și economică. Semnăturile originale ale celor convocați, de pe document, pun în lumină, desigur tot indirect, și nivelul lor intelectual, gradul lor de letrizare și este deosebit de relevant faptul că majoritatea membrilor *Reuniunii* erau știutori de carte și la două decenii de funcționare a asociației, cu toții par a avea o degajare și o rutină remarcabile, pe care viața de asociație le-a conferit-o, în ciuda urcușurilor și coborâșurilor. Momentul pare unul de real urcuș și de reordonare a priorităților, pe care organizația le avusese și ca atare, noua conducere părea să corespundă noilor perspective deschise dezvoltării economice și culturale a meseriașilor și agricultorilor din Alba Iulia. Observăm că în conducerea *Reuniunii* a crescut de asemenea rolul intelectualilor, funcționarilor și meseriașilor, chiar al întreprinzătorilor particulari, în detrimentul agricultorilor, sau „economilor”, cum erau ei denumiți în limbaj de epocă.

Convocatorul era datat în 31 ianuarie 1922 și era semnat de Dr. Zaharia Munteanu, în calitatea sa de președinte vechi al *Reuniunii*, care a și rămas în funcție, putem crede și după *Adunarea generală* de alegeri noi, din 22 martie, același an, precum și de secretarul său, Ioachim Mărgineanu⁵⁴, care și el își menținea funcția de secretar și în 22 martie. Structura membrilor asociației, conform informațiilor care pot fi desprinse din *Convocatorul* menționat, era următoarea:

Existau doar **4 membri de onoare**: fostul președinte întemeietor al *Reuniunii*, Dr. Alexandru Fodor, apreciat medic albaulian, invitat special, prin poștă de către secretarul Ioachim Mărgineanu; dr. Ioan Pop⁵⁵, „director de bancă”, precum și protopopii ortodox și greco-catolic Ioan Teculescu și Vasile Urzică.

Membrii fondatori erau **5**: Ioan Ciuhat, econom, locuitor pe Strada Mărășești, nr. 5, care apare într-o postură deosebit de interesantă, prin acest rol al său, mai puțin

⁵⁴ Anexa V, p. 1.

⁵⁵ Primul prefect al județului Alba de după Marea Unire (Vezi Ioan Mircea, Liviu Palihovici, *Lista prefecților Județului Alba în perioada 1920-1949*, în Ionela Mircea, *Prefectură și prefecți. Instituția Prefectului Județului Alba*, Alba Iulia, 2005, p. 107.

cunoscut⁵⁶; Dr. Rubin Patiția⁵⁷; Dr. Atanasiu Mârza, „advocat”, care a și confirmat invitația, prin semnătură autografă; Valer Mărgineanu, învățător, care confirma și el, semnând cu creionul și care se află, de asemenea, într-o postură deosebit de interesantă, în calitatea de membru fondator, deoarece contribuțiile acestor susținători ai *Reuniunii* nu erau neglijabile ci, destul de consistente (erau de cel puțin 50 de coroane, cum se releva în partea primă a lucrării de față); Petru Anca, fost sublocotenent din Ampoița, care însă nu confirma primirea invitației, ca de altfel nici primii doi specificați anterior, probabil, din același simplu motiv că nu mai era în viață (?), sau pur și simplu, nelocuind în oraș, nu fusese contactat încă direct (!)⁵⁸.

Restul celor specificați în *Convocator*, cu excepția **membrilor de onoare și fondatori**, erau, cu siguranță, **membri ordinari**.

Să încercăm să sintetizăm, într-o primă fază, informațiile care reies din documentul publicat în *Anexa V*. Să îi evaluăm mai întâi pe cei care și-au lăsat semnătura pe *Convocator*. Astfel, putem stabili că numai 94 dintre persoanele căutate la domiciliu au și luat act, în mod direct, despre eveniment, semnând pe *Convocator*. Acești membri singuri sunt din start mai mulți decât cei 72 de membri ai *Reuniunii* (în ansamblu), consemnați în 1906, ceea ce relevă sporul, destul de semnificativ, al susținătorilor săi, după 1918.

Cele mai multe semnături, 10, proveneau de pe strada Mărăști (*Petru Adam*, „mechanic”; *Teofil Cricoveanu* senior, zidar; *Teofil Cricoveanu* junior; *Ioan Ciuhat*, birtaș; *Iosif Grecu*, zidar; *Petru Mărgineanu*, zidar; *Gheorghe Pleșa*, pantofar; *Ioan Rada a[I] lui Gheorghe*, econom; *Nicolae Rada*, zidar; *Nicolae Stanciu*, funcționar), iar 7 semnături de confirmare au fost recoltate de pe Strada Mihai Viteazul (*Vasilie Mucea*, croitor; *Ștefan Macarie*, pantofar; *Eugen Mera*, director de liceu; *Augustin*

⁵⁶ În *Convocatorul* publicat în *Anexa V* se specifica în dreptul numelui respectiv: „e membru fondator, ordinar nu vrea să fie”, ceea ce însemna că nu dorea să plătească și taxa anuală de membru ordinar, ceea ce i-ar fi conferit drepturi decizionale. Se mulțumea cu rolul consultativ pe care îl avea, în calitate de membru fondator.

⁵⁷ Numele marelui memorandist figurează pe lista *Reuniunii* inclusiv în 1922, pentru că, în mod sigur, el a fost membru fondator, până în 13 iunie 1918, când a trecut la cele veșnice, cu probabilitate chiar de la întemeierea asociației, jucând un rol important în legalizarea statutelor, se poate crede, dar vom iniția cercetări suplimentare pe tema respectivă. Oricum, interesante, deși succinte, referiri la legăturile lui Rubin Patiția cu *Reuniunea economilor și meseriașilor din Alba Iulia*, pot fi găsite la Nicolae Josan, *Memorandistul moș Rubin Patiția. 1841- 1918*, Alba Iulia, 2002, p. 139, pe care le reactualizăm: *Mult interes a acordat Patiția Reuniunii economilor și meseriașilor din Alba Iulia, în cadrul căreia a vorbit adeseori, cu multă plăcere, Reuniune care a fost creată, cu multă dificultate, mai ales în aprobarea statutelor, datorită piedicelor puse în cale de puțin binevoitorul primar Francisc Novak, care a depus toate eforturile pe lângă ministerul de resort din Budapesta, ca să nu aprobe statutele, „cu toate că erau compuse întocmai ca ale unei societăți de acea natură, însa maghiara, de la Seghedin, a[le] cărei statute purtau aprobarea mai înaltă”.*

⁵⁸ În *Convocatorul* publicat în *Anexa V* se punea întrebarea *E membru fondator?*, în dreptul numelui lui Antoniu Cricoveanu și n-ar fi fost exclus ca și el să fi fost, la un moment dat, pe parcursul celor peste 20 de de existență ai *Reuniunii*, membru fondator, dată fiind preocuparea sa deosebită pentru activitatea *Reuniunii* albaiuliene.

Pleșa, frizer; *Ioan Roha*, croitor; *Simion Șuluțiu*, comerciant; *Eugen Radu*, comerciant). Șase dintre semnătari se recrutau de pe strada Iașilor (*Vasilie Șandru*; *Mihail Cionca* sau *Cioancă*; *Gheorghe Eneșel*, econom; *Atanasie Josan*, pantofar; *Dumitru Magda*, învățător; *Anghel Roșca*, antreprenor). Câte 5 semnături s-au strâns de pe strada Regele Ferdinand I (*Ioan Frankini*; *Ioan Pop*, ospătar; *Ioan Rebreanu*, ospătar; *Edison Sraga*, pantofar; *Ioan Bratu*) și strada Regiment 5 Vânători (*Virgil Cucuiu*, profesor; *Ioanichie Mărginean*, funcționar; *Petru Roșca*, plutonier major; *Solomon Rusu*, plutonier major, *Ioan Todoruț*), iar câte 4, de pe străzile: Sfântul Nicolae (*Gheorghe Rada*; *Miron Duca*, subofițer; *Ioan Gherman*, zidar; *Gheorghe Munteanu*, grădinar), Regina Maria (*Petru Gherman*, pantofar; *Andrei Lorch*, perier; *Mihail Șerdeanu*, mecanic; *Vasile Urzică*, protopop greco-catolic), Siretului (*Ioan Horvat*; *Petru Cadariu*, pardosier; *Iosif Rusu*, subofițer; *Gligor Banciu*, zidar) și Cuza Vodă (*Dumitru Anghel*, morar; *Nicolae Gherasim*, măcelar; *Trifan Eneșel*, măcelar; *Ilie Roșca*, antreprenor). Câte trei semnături figurau pentru străzile: Mărăști (*Antoniu Cricoveanu*, ospătar; *Gavril Similie*, econom; *Sabin Solomon*, compactor de cărți), Călărășilor (*Manoil Simon*; *Dumitru Sântimboreanu*, zidar; *Iacob Simion*), Canalului (*Vasile Abușianu*, profesor; *Matei Lorch*, croitor; *Cornel Rusu*, funcționar), Bucureștilor (*Ioan Crețariu*, comerciant; *Basil Oniciu*, învățător; *Nicolae Pitea*, zidar) și Moldovei (*Sabin Mărgineanu*, măcelar; *Simion Rațiu*, econom; *Pavel Roșca*, sitar), iar câte 2 semnături pentru străzile: Oituz (*Petru Cioban*, zidar; *Gheorghe Mitrofan*, rotar), Crucii (*Iacob Radu*, rotar; *Petru Rusu*), Decebal (*Vasile Man*; *Nicolae Ardeleanu*, pardosier), Barbu Lăutarul (*Ioan Istrate*, zidar; *Nicolae Roșca*), Mihai Eminescu (*Francisc Lorch*; *Leonte Oprîș*, profesor), Dorobanților (*Bela Bartha*, mecanic; *Martin Mendel*, pantofar), Vasile Alecsandri (*Mihail Câmpianu*, zidar; *Anghel Gărașcă?*), Andrei Mureșianu (*Gheorghe Drâmbărean*, zidar; *Nicolae Străjeanu*, zidar); *Ioan Arion* (*Gligor Bonda*, pensionar; *Mihail Pop*, zidar), *Mihail Berthelot* (*Nicolae Cricoveanu*, funcționar C. F. R.; *Ioan Man*, pantofar) și *Plevnei* (*Nechifor Borza*, director școlar; *Romul Munteanu*, comerciant). Câte un semnatar apărea pe Strada Morii (*Iuliu Prodan*, faur), *Simion Bărnăuțiu* (*Aurel Velican*, comerciant), *General Grigorescu* (*Dr. Zaharie Muntean*, avocat), *General Coandă* (*Ștefan Bencsik*, grădinar), *Florilor* (*Simion Barta*, „ajutor de sublocotenent”, de fapt, se pare, ordonanță), *Zidarilor* (*Enea Zefleanu*, profesor), *Traian* (*Gheorghe Drâmbărean*), *Frații Buzești* (*Alexandru Veszprémi*, croitor).

Din numărul total de nume înscrise în *Convocator*, 171, de fapt 172, pentru că un nume a fost introdus pe listă fără număr de ordine, considerăm că se cuvin a fi scăzute numai numele celor în dreptul cărora s-a specificat faptul că *abziseseră* de la statutul de membru, situație în care pot fi identificate 25 persoane, ceea ce ne permite să aproximăm numărul membrilor *Reuniunii*, din 1922, **la circa 147 de membri**, fără a exclude și numele care au fost tăiate uneori, cu o linie trasă cu creionul, mai ales cele în dreptul cărora s-a bifat cu semnul „+”, chiar dacă persoanele respective nu au semnat *Convocatorul*. Recapitulându-i pe cei care renunțaseră la statutul de membri,

probabil *membri ordinari*, ai *Reuniunii*, relevăm faptul că pe unele străzi au existat chiar câte 3 abziși, respectiv pe Strada Mărășești (*Vasile Anghel*, morar; *Anton Drâmbăreanu*, antreprenor; *Florian Rada*, zidar), pe Strada Bucureștilor (*Ioan Cormoș*, zidar; *Ioan Câmpianu*, „coș-zidariu”; *Todor Ureche*, bărdaș), pe Strada Iașilor (*Nicolae Roșca*, aplicant la C. F. R.; *Gheorghe Roșu*, zidar; *Ioan Târnoveanu*, ciubotar). Câte 2 abziși (sau pur și simplu de negăsit), au existat pe Strada Oituz (*Ioan Câmpianu*, zidar- plecat în Vechiul Regat; *Vasile Man*, pantofar, care figura de fapt pe Strada Decebal) Strada Mărăști (*Augustin Batențian*, sau *Batentian*; *Gheorghe Anghel*, morar, părea să fie de fapt *Ioan Anghel*, morar, care locuia pe strada Mărășești), pe Strada Andrei Mureșianu (*Petru Barbu*, pardosier; *Ioan Pitea*, zidar), iar câte 1 abzis, pe Strada Crucii (*Nicolae Petrașcu*, funcționar), pe Strada Sfântul Nicolae (*Dumitru Pleșia*, zidar), pe Strada Barbu Lăutarul (*Anton Gărașcă*, zidar), pe Strada Vasile Alecsandri (*Gheorghe Gherman*, econom), pe Strada Regele Ferdinand I (*Francisc Schäser*, librar), pe Strada Siretului (*Ioan Văideanu*, pantofar), pe Strada Regiment 5 Vânători (*Emil Pop*, „ajutor de sublocotenent”), pe Strada Frații Buzești (*Ioan Tureanu*, pantofar), în Cetate (*Ioan Socaciu*, „cantinier”). Pot fi selectate și câteva nume, care au fost tăiate cu o linie trasă cu creionul peste ele: pe Strada Mărăști (*Nicolae Anghel*, dulgher), pe Strada George Coșbuc (*Iosif Fodor*, pantofar), pe Strada Nicu Filipescu (*Albert Schuster*, „liferant”), pe Strada Dorobanților (*Ludovic Porteca*; *Remus Șerban*), pe Strada Călărășilor (*Irimie Munteanu*, croitor), pe Strada Mihai Viteazul (*Simion Străjanu*, comerciant; aici a fost adăugat pe listă Eugen Radu, comerciant), pe Strada General Coandă (*Gheorghe Anghel*, bărbier), pe Strada Andrei Mureșianu (*Pompiliu Cioranu*, măcelar; *Damian Folteanu*, vânzător de ziare, *Ioan Munteanu*, zidar; *Dumitru Spineanu*, zidar), pe Strada Bucureștilor (*Ioan Câmpianu*, zidar; *Irimie Câmpianu*, zidar), pe Strada Plevnei (*Ioan Horvath*, zidar; *Vasile Sătmăreanu*, zidar), pe Strada Iașilor (*Miron Dănilă*), pe Strada Siretului (*Nicolae Banciu*, pantofar; *Nicolae Câmpianu*, zidar; *Nicolae Grecu*, zidar; *Ioan Josan*, manevrant la C. F. R.; *Andrei Zackel*, dulgher- numele nu e tăiat, dar nu apare nici semnătura persoanei respective), pe Strada Moldovei (*Vasile Șandru*, învățător), pe Strada Regiment 5 Vânători (*Nicolae Moldovan*, pantofar- netăiat, doar nesemnăt), pe Strada Traian (*Avram Oargă*, comerciant—netăiat, nesemnăt), Sub Cetate (*Samoil Spineanu*, „comisar de drum”- nesemnăt), iar în Cetate numele lui *Gheorghe Carp*, ospătar era pus sub semnul întrebării.

Cu siguranță, asupra datelor prezentate se va reveni cu interpretări și considerații noi, pe măsură ce și factologia subiectului abordat va fi mai bine cunoscută, prin identificarea unor noi surse documentare referitoare la asociația economică și culturală alba iuliană, activă între anii 1901- 1951, importantă prin activitatea a nu numai pentru populația orașului Alba Iulia, ci, prin modelul pe care l-a oferit și pentru alte organizații asemănătoare românești, de pe întreg teritoriul țării.

ANEXA I

P 1

Raport/ Despre activitatea comitetului "Reun<iunei>/ de cetire și cântări a economilor și mese-/ riașilor din A<lba> Julia pre anul 1905.

On<orată> Ad<unare> Generală.⁵⁹

Conduși de principiul/ unirea naște puterea/ne-am încheat puterile/ cu cât<i>va ani înainte/ de aceasta în reuniu-/ nea noastră, cu scopul/ ca aceia ce nu putem/ face câte unul, să/ facem cu toții la olaltă,/ așa, ca umăr la umăr,/ prin ajutor împrumutat/ să aflăm și folosim/ toate mijloacele/ cari ne-ar putea/ asigura un viitor/ mai demn de nu-/ mărul și forțele noastre,/ în acest centru, exploatat/ cu deosebire pre/ terenul economiei,/ industriei și comer-/ ciului în timpul din/ urmă într-un mod/ de tot dăunăcios nouă/ românilor și intere-/ selor noastre ca//

P 2

Popor vechiu aici,/ înrădăcinat, număros/ și cu un jur curat/ românesc./ Starea dismembrată a societății noastre/ de aici a îngreunat însă mersul...și/ ajungerea mai repede/ la ținta dorită de/ urzitorii acestei/ Reuniuni.- Cari/ altcum totuși, au/ făcut ce au putut,/ ca Reuniunea noastră/ să învingă în parte/ greutățile începutului/ și în butul acestora/ să esiste și să/ aibă prospecte de/ viitor./ Cu un capital mare/ de bani, care altcum/ este basa oricărei/ întreprinderi, de/ orice soiu ar fi,/ ce-i drept nu ne/ putem mândri./ Ne mângăiem însă,/ că pre lângă cheltuielile//

P 3

Mari avute cu localul/ casinei in decurs de/ câțiva ani am putut/ ajunge la un capital/ destul de frumos de/ circa 1919 cor 09 fil./ băgat in mobiliare/ și in biblioteca ce o avem./ Deci nu vrem să/ facem nici un istoric/ al Reuniunii nostre, rămânând ca relele/ esperiate in trecut/ să pregătească calea/ celor bune in viitor./ Ne permitem însă/ a vă raporta despre/ lucrările săvârșite/ de comitetul Reuniunii/ in intervalul dela/ ultima adun<are> generală/ ținută la 1 Jan<uarie> 1905/ până in prezente:/ Comitetul a tinut/ in total/ 7 [corectat ulterior cu creion, 8] sedinte, în/ cari a pertractat agen-/ dele curente, dintre/ cari mai interesante/ amintin:/

1. că încă la inițiativa/ adun<ării> generale din urmă comitetul/ a mutat Casina la Dl./ N. Pleșa, subînchiriind/ actualul local lui J. Nail//

P 4.

Crezându-să pe atunci/ că putând esi la cale/- la Dl. Pleșa- cu cheltuieli/ mai putine, vom putea/ asigura un capital la/ Reuniune. R<renun>/- tând însă D. Nail/ am fost siliti a/ ne intoarce după/ 7 luni ear la localul/ unde suntem azi,/ fără însă de a fi/ fost păgubiti prin/ J. Nail./

2. Comitetul s-a îngrijit să- să aran-/ jeze în decursul/ anului 1905 trei/ petreceri în favo-/ rul Reuniunii,/ anume:

a. la 13 Ian<uarie> 1905 o repre-/ zent<ațiune> teatrală cu/ venit curat de 100 [coroane] 94 fileri/

---

⁵⁹ Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Colecția de Documente (infra: MNUAI, CD, doc. 3703. Concept, manuscris, nesemnat, atribuibil președintelui Comitetului *Reuniunii* din acel an 1905. La o expertiză grafică fugară, scrisul pare a fi al lui August Cinbulca.

b. la 2 Iulie 1905 un con-/ cert cu ajutorul unui/ grup de ped<agogi> din Blaș, care/ a adus un venit curat/ de...130 [coroane], 16 fileri.

c. la 25 Nov<embrie> o repres<entațiune> teat<rală>/ cu un venit curat de 36 [coroane], 64 fileri.

În total...267 [coroane], 74 fileri.//

P. 5.

3. A decis ca pentru răscumpă-/ rărilor de “anul nou”/ să să esmită in tot/ anul câte o listă/ in favorul Reuniunii/ ce<e>a ce s'a și întâmplat/ in anul acesta/ căști-/ gând Reuniunea pe/ calea aceasta 18 [coroane], 50 fileri.

4. A contras un împru-/ mut de 100 cor<oane> dela “inst<itul> Iulia”/ pentru a ne putea/ acoperi toate speșele/ avute îndecursul/ anului./

Mult de tot a avut/ comitetul de lucru/ cu incasarea taxelor/ dela membrii; ceea ce cu părere de rău/ trebuie să constatăm/că urmează de tot/ neregulat, după/ cum să va vedea/ din raportul/ cassariului//

P. 6.

Membrii in present/ numără Reuniunea:

2 m<embri> fondatori/ cu taxele încă ne/ solvate, dedi(?) sigure/

72 m<embri> ordinari

Biblioteca, după cum/ va apărea din ra-/ portul bibliotecarului/ s' a inmulțit in/ decursul acestui an/ prin o donatriune/ de 67 es<emplare> făcută de/ “Asociatiunea pentru/ lit<eratura> rum<ânească> și cult<ura> pop<orului>/ român.

Onor<ată> Ad<unare> Generală

Pre basa acestui raport general/ avem onoarea a propune//...⁶⁰.

ANEXA II

Lista/

Pentru piaa benevole a Supra solvirei cu oca-/ siunea reprezentantei „Teatrale” de diletantu/ din 24/ II 1906⁶¹

Nro.	Numele supras.	Kor.	Fil.	Sol.	Nro.	Numele supras.	Kor.	Fil.	Sol.
1.	Ion Cricovan ⁶²	1							
2.	N. N.		40						
3.	Romulus		40		23.	Vác	1		
4.	I. Mărginean		20		24.	G. Fürze (?)	2		Am primit două cor./ A. Cricovean
5.	Domoka		40		25.	I. Marciac	1		Am primit una cor./ A. Cricovean

⁶⁰ Continuarea, cu propunerea respectivă, așternută cu siguranță pe o altă hârtie, nu se mai păstrează.

⁶¹ Ca antet s-a aplicat ștampila ovală a Reuniunii, desigur pentru autentificare.

⁶² Semnăturile proprii ale donatorilor, cu creion albastru.

6.	Debreteny		40						
7.	N. N.		40						
8.	Moldovan		40						
9.	Ir.(?) Corvin	1	60						
10.	Ion Bota	1							
11.	Opreanu	1	40						
12.	Stanciu		20						
13.	Popa		20						
14.	Schäser		20						
15.	Hacsdy(?) G.	1							
	[Total:]	9	20						

[pe ultima foaie nescrisă a documentului, s-a scris cu creion albastru, de către aceeași persoană care a întocmit lista anterioară:]

La Sässer:

$22 \times 2 = 44$ [coroane]

6×1 [coroane] 60 [fileri] = 9 [coroane] 60 [fileri]

3×1 [coroane] 60 [fileri] = 4 [coroane] 80 [fileri]

Incasat:

237 coroane

Plus 2(?) cor.

ANEXA III⁶³

F 1 recto

CONTRACT DE ÎNCHIRIERE⁶⁴,

Încheiat, parte, de orașul Alba-Julia reprezentat prin Pri-/ mariu<|> orașului Dl. Dr. Aurel Sava, parte, de *Reuniunea meseriașilor din/ Alba-Julia*, reprezentată prin Avram Oargă din Alba-Julia/ în ziua scrisă și sub condițiunile următoare:

Orașul Alba-Julia închiriază *Reuniunii meseriașilor* lo-/ calul fostei *Casina civilă*, care local se află în *Reduta* orașului și/ care constă din 3 chilii, una lângă alta și o chilie separată, cu drep/- tul de folosința al closetului [...],- pe termen de 3 ani, adevă de/ la 1 Ianuarie 1920 până în 31 Decembrie 1922 cu arânda anuală de su-/ ma 1200 cor. Zis: *Una mii două sute cooroane.*

Reuniunea meseriașilor preia în chirie localul susnu-/ mit cu arânda statorită./

Arânda anuală să solvește în 4 părți egale și antici-/ pative, anume în fiecare prima ianuar, april, iulie și octobrie, în caz de întârziere se solvește cu 0 % interese./

E îndreptățit orașul că la caz dacă chiriașul nu ar sol-/ vi punctual birul de arândă pe timpul restant să publice licitație/ noua pe pericolul și speșele chiriașului și să închiriaze localul

⁶³ MNUAI, CD, Doc. 3706.

⁶⁴ Document dactilografiat.

al-/ tuia. În cazul acesta arendașul vechiu este deobligat a restitui di-/ ferența de arândă care eventual va fi.-

Pentru asigurare este deobligat arendașul a depune/ la cassa orășenească pân' în 8 Ianuarie 1920 jumătatea din chiria/ anului prim adecă 600 cor., care sumă să va păstra in cassă in deposit/ dar să va compensa in restul chiriei a jumătății de anului din urmă.//

F 1 verso

Acest contract s<->a cetit, s<->a esplicat și după aprobare s<->a/ subscris./ Alba- Julia la...10 Martie 1920 (completat manual, cu cerneală neagră)/ Martori: Zamoilă Simon/ Atanasiu Mertey?! Avram Oargă/ Cassariu Reuniunei (semnăturile tot cu cerneală neagră)/

Num.: 1699- <1>920.

Contractul present s<->a aprobat in sedința senatului oră-/ șenesc din 25 Martie 1920/ Alba- Julia la 25 Martie 1920

PRIMARIU: D. Sava

Scris de mîină, cu cerneală neagră: 600 coroane depusă în Banca „Izvorul”/ din A. Julia și totodată depus Libelu/ la preceptoratul Orașului A. Julia ca/ cauție conform pretinsiunilor din/ contra<c>tu<l> de față care s<->a făcut/ cu **Reuniunea meseriașilor** din partea/ Orașului.- In cartea de Intrate și / Esite să afla întrodusă suma de 600 Kor./ la esite sub. No. 58- din 1920./ 6/ IV <1>920/ Avram Oarga/ Cass. Reun.//

ANEXA IV

[CONDUCEREA REUNIUNII ECONOMILOR, MESERIAȘILOR ȘI
COMERCIANȚILOR ROMÂNI DIN ALBA IULIA ÎN 1922⁶⁵]

*REUNIUNEA ECONOMILOR, MESERIAȘILOR ȘI COMERCIANȚILOR ROMÂNI
DIN ALBA IULIA*

I. PREZIDIUL:**PRESEDINTE:**

Dr. Zaharie Munteanu, avocat, fost secr. general

V<ICE>PRESEDINTE ADMINISTRATIV:

Anghel Rosca antreprenor

V<ICE>PRESEDINTE LITERAR:

Eugen Radu, comerciant

SECRETAR ADMINISTRATIV:

Ioanichie Mărginean ofician

SECRETAR LITERAR:

Nechifor Borza director școlar

CASSAR:

Avram Oarga comerciant

BIBLIOTECAR:

Leonte Opreș profesor

CONTROLORI:

Teofil Cricoveanu zidariu/ Augustin Plesia barbier/

II. COMITETUL:**MEMBRI ORDINARI:**

Valeriu Mărgineanu învățător

George Drimbăreanu mechanic

Nicolae Gerasim măcelariu

Vasilie Mucea croitor

Ilie Roșca antreprenor

Vasilie Abușianu profesor

Josif Cîrlea măcelariu

Nicolae Mărgineanu măcelar

Josif Grecu zidariu

Basil Oneciu învățător

Trifan Eneșel măcelariu

Mihail Cionca econom.

---

⁶⁵ MNUAU, CD, doc. 3709, o singură pagină dactilografată..

MEMBRI SUPLENTI:

Ioan Rebreanu ospătar
Ioan Bratu comerciant

Alba-Iulia la 22 Martie 1922/
J<oachim>. Mărgineanu/ secretar//
ANEXA V

P. 1
*CONVOCATOR*⁶⁶

Onoratii membri ai *Reuniunii economilor, meseriașilor si/ comerciantilor romani din Alba-Iulia* sunt invitati a lua parte la:/

ADUNAREA GENERALA ORDINARA/
cari se va tinea/

DUMINECA, LA 10 FEBRUARIE 1922, LA ORELE 3 p. m. cu următoarea:/
ORDINE DE ZI:

Deschiderea sedintei prin d-l presedinte./
Darea de seama a secretarului
Darea de seama a Cassarului
Darea de seama a Bibliotecarului
Depunerea mandandatului oficiarilor si comitetului Reuniunii dupa/ espiarea perioadei
de trei ani de cand a<u> fost alesi si darea absoluterului oficiarilor si a comitetului;/
Alegerea nouilor oficianti si a membrilor comitetului;/
Eventuale propuneri.-/

Alba-Iulia la 31 Ianuarie 1922

J<oachim> M[rgineanu m. p./ secretar

Dr. Zaharie Munteanu m. p./ presedinte

VIDI D-NII NOTATI PE CONTRAPAGINA!//

P. 2.

MEMBRI DE ONOARE:

Dr. Alexandru Fodor *medic*- [scris de mână cu cerneală de ștampilă, mov] *Invitat prin poștă!* J<oachim>. M<ărgineanu>.

Dr. Joan Pop *director de bancă*
Joan Teculescu *protopop*

---

⁶⁶ MNUAI, CD, doc. 3710.

Vasilie Urzică *protopop*

MEMBRI FONDATORI

Joan Ciuhat *econom- Strada Mărășești No. 5* [scris cu creion negru, de mână]

Dr. Rubin Patitia *jude de Tribunal*

Dr. Atanasiu Mirza *advocat-* urmează semnătura autografă cu cerneală de ștampilă mov

Valer Mărgineanu *invățător-* semnătura autografă, cu creion negru

Petru Anca, *fost sublocotenent, Ampoița.*//

P. 3.

I. STRADA OITUZ

[Nro.] 55⁶⁷, Joan Campianu *zidariu-* cu creion negru: *s<->a mutat de tot în Vechiul Regat*

[Nro.] 60, Petru Cioban *zidariu-* 2 (cu creion negru)- semnătura sa autografă mai jos, cu creion negru

[Nro.] 100, Stefan Luca *econom-* tăiat cu o linie trasă cu creion negru- 24, cu creion negru, cifra se referă probabil la taxa plătită eventual, de cei convocați

[Nro.]102, Vasilie Man *pantofar*, tăiat cu o linie trasă cu creion negru- *vezi la strada Decebal*

[Nro.] 126, George Mitrofan *rotariu-* 13, cu creion negru și apoi semnătura sa autografă, tot cu creion negru

II. STRADA CRUCEI [CRUCII]

[Nro.] 146, Nicolae Petrascu *functionar-* tăiat cu creion negru și scris alături *abzis*

[Nro.] 174, Jacob Radu *rotariu* – 3 (cu creion negru) si semnătura sa autografă

[Nro.] 218, Petru Rusu- corectat cu creion negru în *Bus (?)*- 1 (cu creion negru) si semnătura sa autografă *Petru Busu* (sic!), cu creion negru

III. STRADA SFINTUL NICOLAE [SFÂNTUL NICOLAE]

[Nro.] 220, George Rada- 48 scris cu creion; alăturat semnătura lui autografă *Rada George*

[Nro.] 33, Petru Crisanu *pantofar*

[Nro.] 42, Stefan Crisanu *zidariu*, cu creion negru 56 și semnul „+”

[Nro.] 70, Miron Duca *suboficer*, apoi cu creion negru 52 și semnătura autografă

[Nro.] 79, Joan Gerasim *zidariu*, cu creion negru 55 “+”, apoi semnătura autografă, tot cu creion negru

[Nro.] 112, George Munteanu *gredinar*; 91, cu creion negru și semnătura autografă Muntean George m. p.

[Nro.] 138, Vasilie Plesia *morariu-* tăiat cu o linie trasă deasupra cu creion negru, apoi 117 “+”, cu creion negru

[Nro.] 140, Mihail Plesia *pantofar*; 54 “+”

[Nro.] 147, Dumitru Plesia *zidariu-* *abzis*, cu creion negru

---

⁶⁷ Numărul corespunde numărului de casă de pe strada respectivă.

- [Nro.] 203, Nicolae Tordasianu; cu creion negru 28 “+”
 [Nro.] 205, Joan Totoianu *econom*; cu creion negru 68 “+”
 [Nro.] 206, Dumitru Trif *sergent major de poliție*; tăiat numele cu creion negru, apoi s-a scris 97 “+”, tot cu creion negru.

IV. STRADA MARASTI [MĂRĂȘTI]

- [Nro.] 19, Augustin Botentian, sau, poate, Batentian, cum credem că e corect, apoi 26, scris tot cu creion negru și la sfârșit: *abzis*
 [Nro.] 3, George Anghel *morariu- vezi la strada Mărășești*, cu creion negru
 [Nro.] 15, Nicolae Anghel *dulgheriu- tăiat cu o linie trasă cu creion negru*
 [Nro.] 35, Antonie Cricoveanu *ospatar- 32* cu creion negru- urmează semnătura autografă A. Cricovean m. p. – și întrebarea scrisă cu creion negru- *E membru fond.?*
 [Nro.] 180, Gavril Similie *econom- 18* – semnătura autografă Gavril Similie
 [Nro.] 181, Sabin Solomon *compactor- 3*, cu creion negru și semnătura autografă Sabin Solomon m. p., în creion negru

V. STRADA MARASESTI [MĂRĂȘEȘTI]

- [Nro] 4, Joan Anghel *morariu- 20 “+”*, cu creion negru și apoi adăugat: *Joan Anghel prin J. Morghisan (?)*.
 [Nro] 7, Vasilie Anghel *morariu- abzis*
 [Nro] 9, Petru Adam *mechanic- 27* și semnătura sa autografă, în creion negru, *Petru Adam* m. p.
 [Nro] 10, Augustin Batentianu *zidariu; vezi la strada Mărăști- cu creion negru*
 [Nro] 36, Teofil Cricoveanu *zidariu- 60* și semnătura sa autografă, *Teofil Cricovean*, cu creion negru
 [Nro] 223, Teofil Cricoveanu Junior – 60 și semnătura sa autografă//

P. 3.

- [Nro.] 38, Joan Ciuhat *birtaş- cu creion negru: e membru fondator, ordinar nu vrea să fie*
 [Nro.] 67, Antone Drimbareanu *antreprenor- abzis*
 [Nro.] 81, Josif Grecu *zidar*; cu creion negru 58 și semnătura autografă *Josif Grecu* m. p.
 [Nro.] 107, Petru Margineanu *zidariu*; 12 și *Petru Mărginean- semnătura sa cu creion negru*
 [Nro.] 153, George Plesia *pantofar*; 59 și semnătura sa *G. Plesia*
 [Nro.] 164, Florian Rada *zidariu- abzis*
 [Nro.] 177, Joan Rada lui George *econom*; 30 și semnătura sa *Ioan Rada*, cu creion negru
 [Nro.] 170, Nicolae Rada *zidariu*; 37 și semnătura sa mai jos, spre dreapta
 [Nro.] 187, Nicolae Stanciu *funcționar*; 66+ și semnătura sa un pic mai sus, cu creion negru
 [Nro.] 113, Nicolae Muntenu ordeanu⁶⁸ *econom*; 24- numele lui șters, cu creion destul de îngroșat

---

⁶⁸ Adică din Oarda.

VI. STRADA MOREI [MORII]

43. [Nro.] 130, Iuliu Prodan *faur*; 11 și semnătura sa autografă, în creion negru *Iuliu Prodan*

VII. STRADA DECEBAL

[Nro.]120, Vasilie Man (scris totul cu creion negru, în completarea listei dactilografiate);
1. și semnătură autografă, cu creion negru, *Vasile Man*
[Nro.] 8, Nicolae Ardeleanu *pardosier*, apoi, cu creion negru, 4 și semnătura autografă, tot cu creion negru *Ardelean Niculaie*

VIII. STRADA BARBUL LAUTARUL [BARBU LĂUTAURU]

[Nro.] 13, Petru Anghel *panzariu*- șters cu linii deasupra, dar alături s-a scris cu creion negru 51 „+”
[Nro.] 77, Filip Popa *pantofar*- șters; 61 “+”
[Nro.] 88, Antoniu Garasca *zidariu*, apoi 28, tăiat totul și adăugat *abzisa*
[Nro.] 95, Joan Istrate *zidariu*- 35 și apoi semnătura autografă: *Ion Istrate*
[Nro.] 130, Nicolae Rosianu, corectat în Rosca, *zidariu*, apoi 49. și semnătura autografă:
Niculae Roșca

IX. STRADA REGINA MARIA

[Nro.] 85, Petru German *pantofar*- cu creion, de către cel convocat: 19 și semnătura sa:
Pătru German
[Nro.] 97, Andrei Lorch *perier*- cu creion negru, de către cel convocat: 22 și semnătura sa: *Andrei Lorch*
[Nro.] 98, Francisc Lorch *perier*- pur și simplu șters cu creionul, pe deasupra și în locul lui s-a scris, cu creion negru *v<ezi>Mihail Eminescu*.
[Nro.] 192, Mihail Serdeanu *mechanic*; apoi 5 și semnătura sa: *Mihail Serdean s.(?) c.(?)*
[Nro.] 207, Vasilie Urzică *protopop*; apoi 15, cu creion negru și semnătura autografă a celui convocat, cu cerneală neagră: *Vasile Urzică*

X. STRADA MIHAIL EMINESCU

[Nro.] 98 Francisc Lorch, apoi 16 și semnătura: *Francisc Lorch*, totul scris cu creion negru și adăugat listei dactilografiate
[Nro.] 134, Leonte Opriș *professor*; apoi 9 și mai departe s-a scris tot cu creion negru: *luat la cunoștință dar lipsește din oraș la Paris(?)*

XI. STRADA GEORGE COSBUC [GEORGE COȘBUC]

58. [Nro.] 76, Iosif Fodor *pantofar*- tăiat cu creionul pur și simplu

XII. STRADA SIMION BARNUTIU[SIMION BĂRNUȚIU]

59. [Nro.] 210, Aurel Velican *comerciant*; apoi cu creion negru 4 și semnătura autografă: *Velican m. p.*

XIII. STRADA NICU FILIPESCU

60. [Nro.] 196, Albert Schuster *liferant*- tăiat cu creionul, cu linii pe deasupra//
P. 5.

XIV. STRADA GENERAL GRIGORESCU

61. [Nro.] 101, Dr. Zaharie Muntean *advocat fost secretar general*, apoi cu creionul, de mâna convocatului, 18 și semnătura autografă *Dr. Z. Muntean* m. p.

XV. STRADA DOROBANȚILOR

[Nro.] 23, Bela Bartha *mechanic*, apoi: 28 și semnătura: *Bartha B.* (cu creion negru)

[Nro.] 122, Martin Mendel *pantofar*; apoi, cu creion negru: 21. și semnătura autografă:

Mendel Mârton

[Nro.] 155, Ludovic Porteca *tamplar*; șters, pur și simplu, cu creionul

[Nro.] 191, Remus Serban; apoi 35 și apoi înnegrit cu creionul pe deasupra.

XVI. STRADA VASILE ALEXANDRI [VASILE ALECSANDRI]

[Nro.] 42, Pompiliu Cioran; 28- adăugat pe listă, cu creion negru

[Nro.] 52, Mihail Campianu *zidariu*, apoi în creion negru, 25 și semnătura autografă:

Mihail Canpean

[Nro.] 80, George Gherman *econom*- cu creion negru *abzis*

[Nro.] 87, Anghel Garasca *zidariu*; apoi 63 și semnătura autografă: *Angel Găracă* (sic!)

XVII. STRADA CALARASILOR [CĂLĂRAȘILOR]

[Nro.] 221, Manoil Simon; apoi, cu creion negru, 10 și *Manoila Simon*- semnătură autografă

[Nro.] 68, Dumitru Sintimbreanu *zidariu*; apoi, cu creion negru, 2 și *Mitru Sintimbreanu*- semnătură autografă

[Nro.] 117, Irimie Munteanu *croitor*; apoi 3- tăiat cu creionul

[Nro.] 222, Jacob Simon; apoi, cu creionul negru, 10 și *Jacob Simon*- semnătură autografă- totul adăugat pe lista inițială, cu creion negru

XVIII. STRADA CANALULUI

[Nro.] 11, Vasilie Abusianu *profesor*; apoi s-a scris: *Călărași No. 9* și urmează *Vasile Abușeanu*- semnătură autografă

[Nro.] 96, Matei Lorch *croitor*; apoi 17 cu creion negru și, în dreapta, semnătura sa autografă: *Lorch Mátyás*

[Nro.] 176, Cornel Russu *functionar*- cu frumoasa semnătură autografă: *Cornel Russu* m. p., realizată cu creion negru

XIX. STRADA MIHAI VITEAZUL

[Nro.] 118, Vasilie Mucea *croitor*; apoi 8 și semnătura autografă, realizată cu cerneală neagră: *V. Mucea* m. p.

[Nro.] 120, Stefan Macarie *pantofar*; apoi 4 și semnătura sa cu creion negru: *Stefan Macarie*

[Nro.] 127, Eugen Mera *director de liceu*; apoi, cu creion negru, 16 și frumoasa semnătură: *E. Mera* m. p.

[Nro.] Augustin Plesia *barvier*; apoi cu creion negru 9 și semnătura autografă: *Augustin Pleșa*

[Nro.] 173, Joan Roha *croitor*; apoi, cu creion negru 22 și semnătura autografă: *Ioan Roha* m. p.

[Nro.] 190, Simion Suluțiu *comerciant*; apoi, cu creion negru, 24 și semnătura autografă: *Simion Suluțiu*

[Nro.] 197, Simion Strajanu *comerciant*- tăiat

Fără număr, Eugen Radu *comerciant*; apoi cu creion negru, 1 și o frumoasă semnătură autografă: *E. Radu* m. p.

XX. STRADA REGELE FERDINAND I

[Nro.] 123, Ioan Frankini; apoi *J. Frankini* 5, o semnătură autografă, realizată cu creion negru

[Nro.] 144, Joan Pop *ospătar*; apoi, cu creion negru 7 și *Pap*- semnătura celui convocat

[Nro.] 168, Joan Rebranu *ospătar*; apoi, cu creion negru 5 și *Rebreanu*- frumoasă semnătură autografă

[Nro.] 195, Francisc Schaser *librar*- tăiat și scris *abzis*

[Nro.] 198, Edison Sraga *pantofar*; apoi 3. și *Ede Sraga*- semnătura autografă a celui convocat

[Nro.] 224, Joan Bratu; apoi 1. și *Joan Bratu*- semnătura autografă, în creion negru

XXI. STRADA GENERAL COANDA [COANDĂ]

[Nro.] 1, George Anghel *barbier*- tăiat pur și simplu

[Nro.] 18, Stefan Bencsik *gredinar*- semnătura autografă: *Stefan Bencsik*//

P. 6.

XXII. STRADA ANDREI MURESIANU [MUREȘIANU]

[Nro.] 24, Petru Barbu *pardosier*- tăiat- *abzis*

[Nro.] 42, Pompiliu Cioranu *măcelar*- tăiat

[Nro.] 64, George Drimbareanu *zidariu*; apoi cu creion negru: 36 și semnătura: *George Drimbarean*

[Nro.] 75, Damian Folteanu *vânzător de ziare*; apoi 35.- tăiat totul, pur și simplu, cu creionul

[Nro.] 108, Joan Munteanu *zidariu*; apoi, cu creion negru, 65- tăiat totul, pur și simplu

[Nro.] 156, Joan Pitea *zidariu*; apoi 93- tăiat totul și scris *abzis*

[Nro.] 185, Nicolae Strajeanu *zidariu*; apoi, cu creion negru: 91 și semnătura: *Strajan*

[Nro.] 194, Dumitru Spineanu *zidariu*; apoi 40 și șters totul, pur și simplu

XXIII. STRADA FLORILOR

100. [Nro.] 20, Simion Barta *ajutor de sublocotenent*; apoi, cu creion negru, 7 și *Aj. subl. Barta Simion*- semnătura autografă

XXIV. STRADA ZIDARILOR

101. [Nro.] 217, Enea Zefleanu *profesor*; apoi, cu creion negru, 2 și *Enea Zeflean*- semnătura autografă

XXV. STRADA BUCUREȘTILOI [BUCUREȘTILOI]

102. [Nro.] 40, Joan Campianu *zidariu*; apoi, cu creion negru, 56- tăiat cu creionul negru
 103. [Nro.] 51, Joan Cretiaru *comerciant*; apoi, cu creion negru, 16 și semnătura sa autografă indescifrabilă
 104. [Nro.] 53, Irimie Campianu *zidariu*- 36- tăiat cu creionul negru, semn că a fost căutat dar nu a fost găsit pentru a și semna convocatorul
 105. [Nro.] 54, Joan Cormos *zidariu*- 34 – cu creion negru *abzis*
 106. [Nro.] 56, Joan Campianu *coș zidariu*- 52, tăiat și scris *abzis*
 107. [Nro.] 136, Bazil Oniciu *invatator*- 32 și semnătura sa *Vasilie Oniciu*
 108. [Nro.] 148, Nicolae Pitea *zidariu*- 21 *Niculae Pitea*, semnătura sa autografă
 109. [Nro.] 208, Todor Ureche *bardasiu*- 32 *abzis*

XXVI. STRADA JOAN ARION [IOAN ARION]

110. [Nro] 29. Gligor Bonda *pensionist*- 8, *G. Bonda*- semnătura autografă
 111. [Nro] 149, Emil Plesia *functionar*- 4- nu semnează pe convocator, dar nici nu e șters cu creionul negru
 112. [Nro] 159, Mihail Pop *zidariu*. 16 și semnătura autografă: *Mihail Pop*

XXVII. PIATA MIHAIL BERTHELOT

113. [Nro] 37, Nicolae Cricoveanu *functionar* C. F. R.- 12 și semnătura sa autografă, *Nicolae Cricovean*
 114. [Nro] 104, Joan Man *pantofar*- 17 și semnătura, *Man*

XXVIII. STRADA PLEVNEI

115. [Nro] 22, Nechifor Borza *director școlar*- 3 *Borza*- semnătura autografă
 116. [Nro] 89, Joan Horvath *zidariu*- tăiat
 117. [Nro] 109, Romul Munteanu *comerciant* – 3 *Romulus Muntean*- semnătura autografă
 118. [Nro] 193, Vasilie Satmareanu *zidariu*- 29 cu creionul negru și apoi tăiat//

P. 7.

XXIX: STRADA JASILOR

119. [Nro] 182, Vasilie Sandru *inv.*- 37, *Șandru*- semnătura autografă
 120. [Nro] 48, Mihail Cionca *econom*- 29.- nu semnează dar nu e tăiat
 121. [Nro] 60, Miron Danila *pantofar*- 57- tăiat
 122. [Nro] 74, George Enesel *econom*- 53, *George Ieneșel*- semnătura autografă
 123. [Nro] 94, Atanasie Josan *pantofar*- 42, *Atanasie Josan*- semnătura autografă
 124. [Nro] 125, Dumitru Magda *invatator*- 37, *Dumitru Magda*- semnătura autografă
 125. [Nro] 100, Anghel Rosca *antreprenor*- 46, *Anghel Roșca* m. p.
 126. [Nro] 175, Nicolae Roșca *aplicant* la C. F. R.- tăiat- *abzis*
 127. [Nro] 178, George Rosiu *zidariu* 25- tăiat și scris apoi 11 și apoi *abzis*
 128. [Nro] 200, Joan Tirnoveanu *ciobotariu* 43- *abzis*
 129. [Nro] 212, Vasilie Vaida *econom* 51- *va solvi la 1*

XXX. STRADA SIRETULUI

130. [Nro] 89, Joan Horvat 2- *Joan Horvat*
 131. [Nro] 28, Nicolae Banciu pantofar 13- tăiat
 132. [Nro] 41, Nicolae Campianu zidariu 19- tăiat
 133. [Nro] 47, Petru Cadariu pardosier 54- *Cădariu*
 134. [Nro] 83, Nicolae Grecu zidariu- 12- tăiat cu o linie
 135. [Nro] 93, Joan Josan manevrant la C. F. R.- 51- tăiat cu creionul negru
 136. [Nro] 170, Josif Rusu suboficer- 49- *Josif Rusu* m. p.
 137. [Nro] 213, Joan Vaideanu pantofar- 1- *abzis*
 138. [Nro] 210, Andrei Zackel dulgheriu- 53- nu e tăiat, nu semnează
 139. [Nro] 16, Gligor Banciu zidariu- 13- *Banciu*- semnătură

XXXI. STRADA MOLDOVEI

140. [Nro] 105, Sabin Margineanu macelariu- 3- *Marginean*, semnătură cu creion negru
 141. [Nro] 162, Simion Ratiu econom – 3- *Simion Rațiu*, semnătură cu creion negru
 142. [Nro] 167, Pavel Rosca sitariu- 2- *Pavel Roska*, semnătură cu creion negru
 143. [Nro] 182, Vasilie Sandru invatator- tăiat pur și simplu

XXXII. STRADA CUZA VODA

144. [Nro] 2, Dumitru Anghel morariu- 4- *Anghel*, semnătură autografă cu creion negru
 145. [Nro] 78, Nicolae Gerasim macelariu- 1- *Niculae Gerasim*- semnătură autografă
 146. [Nro] 90, Trifan Eneșel macelariu- 5- *Trifan Ienesel*- semnătură autografă
 147. [Nro] 103, Ilie Rosca antreprenor- 2- *Rosca*//

P. 8.

XXXIII. STRADA REGIMENT 5. VANATORI [VÂNĂTORI]

148. [Nro] 57, Virgil Cucuiu profesor- 47- *Cucuiu* m. p.
 149. [Nro] 106, Joanichie Margineanu functionar 78- *J. Margineanu*, cu creion negru
 150. [Nro] 110, Nicolae Moldovanu pantofar- 45- fără semnătură
 151. [Nro] 145, Emil Pop ajutor de sublocotenent- *abzis*
 152. [Nro] 165, Petru Rosca plutonier major- 76 – apar două semnături indescifrabile, care par a fi ambele ale sale
 153. [Nro] 169, Solomon Rusu, plutonier major- 84- *Rusu plut.*, semnătură autografă
 154. [Nro] 199, Joan Todoruț zidariu- 29- tăiat, scris apoi 98 cu creion negru și semnătura *Todoruț*

XXXIV. STRADA TRAIAN

155. [Nro] 66, George Drimbăreanu- 37- *Drâmbărean*
 156. [Nro] 132, Avram Oargă comerciant- nesemnat, netăiat

XXXV. STRADA FRATII BUZESTI

157. [Nro] 202, Joan Tureanu pantofar- 7- tăiat și scris *abzis*
 158. [Nro] 209, Alexandru Vesprémi croitor- 11- mai sus în dreapta o semnătură pe care cu greu o asociem lui, dar altcuiva nu o putem totuși atribui!

XXXVI. SUB CETATE- tăiat și înlocuit cu BANU MIHALCEA

159. [Nro] 183, Samoil Spineanu comisar de drum- 35- fără semnătură

XXXVII. CETATE

160. [Nro] 39. George Carp ospatar, pus sub semnul întrebării, în creion negru

161. [Nro] 184, Joan Socaciu cantiner- *abzis*

XXXVIII. PARTOS

162. [Nro] 73, Nicolae Dusia invatator

163. [Nro] 115, Joan Munteanu macelariu

164. [Nro] 133, Vasilie Oancea faur

165. [Nro] 151, Josif Popa rotariu

166. [Nro] 186, Nicolae Sandru birtas- cu cerneală mov de ștampilă s-a scris în dreptul tuturor celor din Partoș: *Invitați în scris prin poștă/ și somați la solvirea tax-/ elor restante punându-le/ în vedere că la caz contrar/ nu va (sic!) avea drept de vot./*

XXXIX. STREINI

167. [Nro] 6, Nicolae Anca, faur Micești

168. [Nro] 63, Joan Dadarlat, comerciant Barabant

169. [Nro] 71, George Dreghiciu, pantofar Oarda- de- Jos

170. [Nro] 91, Vasilie Ivan, șef de posta in Hateg

171. [Nro] 114, George Magda, econom Drimbariu- cu observația marginală, făcută în dreptul tuturor: *ca mai sus*

XL. ABZISI, MORTI, NECUNOSCUȚI, INDUSI GRESIT

[Nro] 5, Luca Amos;

[Nro] 10, Joan Anghel- *abzis, pe anul 1921 a solvit la econom//*

P. 9

[Nro] 12, Petru Anca;

[Nro] 14, Gligor Andreica;

[Nro] 17, Joan Batentianu;

[Nro] 21, Joan Beudeanu;

[Nro] 25, George Bistreanu;

[Nro] 26, Stefan Balas;

[Nro] 27, Joan Balas

[Nro] 30, Dumitru Bardasiu

[Nro] 31, Nicolae Baldea

[Nro] 32, Joan Curutiu

[Nro] 40, George Campianu

[Nro] 44, Stefan Comenescu

[Nro] 45, Petru Coseriu

[Nro] 46, Nicolae Crevianu

[Nro] 50, Joan Ciuhăț junior

[Nro] 58, Dumitru Cricoveanu

[Nro] 59, Nicolae Cricoveanu
[Nro] 61, George Ciuhat
[Nro] 62, Nechifor Magda
[Nro] 65, Publius Doboca
[Nro] 72, Jacob Deianu
[Nro] 82, Josif Grecu
[Nro] 84, Clement Grigorescu
[Nro] 86, Vendel Gyurka
[Nro] 92, Petru Istrate
[Nro] 99, George Lancranjeanu
[Nro] 103, George Munteanu
[Nro] 116, Joan Munteanu
[Nro] 119, Publius Muresianu
[Nro] 121, Stefan Muresianu
[Nro] 123, Petru Muica
[Nro] 124, Iosif Munteanu
[Nro] 128, Joan Nestor
[Nro] 131, Constantin Nicolae//

P. 10.

[Nro] 135, Nicolae Oancea
[Nro] 137, Simion Popa
[Nro] 141, Nicolae Plesia
[Nro] 143, Mihail Pacepa
[Nro] 150, Ilie Patrutiu
[Nro] 152, Vasilie Plesia
[Nro] 154, Alexandru Popovici
[Nro] 157, Pompiliu Papiu
[Nro] 158, George Petranjenariu
[Nro] 160, Aurel Pipos
[Nro] 161, Matei Pop
[Nro] 171, Nicolae Rosca
[Nro] 172, Florian Rada
[Nro] 188, Joachim Serdeanu
[Nro] 189, Joan Sturza
[Nro] 201, Tenase Totoianu
[Nro] 204, Tenase Totoianu
[Nro] 211, Dumitru Vasilescu
[Nro] 214, Simion Vintila
[Nro] 215, Schneider Wilhelm.